

KONFERENCA O VARNOSTI BALKANA Knez Pavel se bo sestal z romunskim vladarjem v Vršacu

BEOGRAD, Jugoslavija, 12. januarja. — Kraljevi namestnik knez Pavle in visoki jugoslovanski vladni zastopniki se bodo jutri sestali na severni meji z zastopniki romunske vlade, da se posvetujejo glede zavarovanja balkanskih držav proti morebitnemu ruskemu vpadu.

Sestali se bodo v Vršacu blizu romunske meje.

JUGOSLAVIJA BAJE DOVOLILA PREHOD ITALJANSKI VOJSKI

Diplomatski krogi pravijo, da so prejeli sporočilo, da je Jugoslavija dovolila italjanski vojski, da sme iti skozi njeno ozemlje na pomoč Madžarski proti ruskemu vpadu, toda ne proti vpadu kake druge države.

Kneza Pavla bosta spremljala ministrski predsednik Dragiša Cvetković in vnanji minister Aleksander Cincar-Marković.

Kaki vladni zastopniki bodo spremljevali kralja Karola, ni bilo naznanjeno. Iz Budimpešte pa prihaja poročilo, da bo tudi madžarski vnanji urad poslal svojega zastopnika na sestanek v Vršacu.

Trgovski uspeh Jugoslavije

POGODBA Z ZAVEZNIKI GLEDE BAKRA

BEOGRAD, Jugoslavija, 12. januarja. — Jugoslovanska vlada je dosegla velik uspeh v svojih trgovinskih pogajanjih z angleško in francosko gospodarsko delegacijo. Poglaviti predmet pri pogajanjih so bile jugoslovanske kovine, ki so tako važne za nemško vojno industrijo, katere pa večinoma pridelujejo angleške in francoske tvrdke. Poglavite družbe so z jugoslovansko vlado podpisale pogodbe, po kateri bo Jugoslavija dobivala določeno količino rude na leto.

Odkar se je pričela sedanja vojna, ni nobena angleška ali francoska družba hotela prodajati rud Nemčiji. To je za Nemčijo pomenilo izgubo 750 ton bakra, 6000 ton svineca in 1000 ton cinka na mesec. Ker je Jugoslavija po pogodbi, ki jo je sklenila v oktobru lanskega leta z Nemčijo, obvezana baker, mangan, svinco, cink in krom zamenjavati za orožje, je bilo za njo velike važnosti, da je zlomila odpor angleških in francoskih družb, ki so storile vse, da preprečijo, da Nemčija ne bi dobivala iz Jugoslavije kovin, ki so tako zelo potrebne za izdelovanje orožja.

VLADA DOBILA OBLAST NAD IZVOZOM

Vlada je ves čas pogajanj skušala dobiti oblast nad svojim izvozom ter zahtevala, da sme izvažati v Nemčijo isto količ-

Kdo je kriv razkola med AFL in CIO?

Značilne besede predsednika najmočnejše delavske organizacije v Ameriki. — Med delavstvom ni nasprotja.

Daniel I. Tobin, predsednik najmočnejše delavske organizacije v Združenih državah ter član izvršilnega odbora Ameriške delavske federacije, je včeraj pozval članstvo Delavske federacije in CIO, naj se dvigne in pobota med seboj.

Kot predsednik International Brotherhood of Teamsters, Chauffeurs, Stablemen and Helpers je izjavil v svojem glasilu: — Manj kot ducat mož na obeh straneh je odgovornih za razkol med osem milijoni delavcev. Dopolni smo do reakecije napram delavcem, in zato so odgovorni izključno le delavski voditelji.

Tobin pravi, da med članstvom AFL in CIO ni nobene mržnje in bi se že zdavnaj med seboj pobotali, toda voditelji nasprotujejo sporazumu in slogi.

Tobin, ki se že dalj časa zavzema za mir v američkem delavskem gibanju, ni imenoval nasprotnikov sloga po imenu. Delavski voditelji poziva delavce k vstaji proti nekaterim glavnim odbornikom Delavske federacije. Po njegovem mnenju bo prihodnje leto udarila Wagnerjevi postavi zadnja ura, če ne bo dotlej enotnosti v američkem delavskem gibanju.

Amerika in mir

Poseben odbor bo skušal ugotoviti, kakšno stališče naj zavzame Amerika po končani vojni.

WASHINGTON, D. C., 11. jan. — Državni department je imenoval poseben odbor, ki bo razmišljal o stališču, katerega naj zavzame vlada Združenih držav po končani evropski vojni.

Odboru načeljuje državni podtajnik Sumner Welles, podpredsednik je pa Hugh Wilson, bivši ameriški poslanik v Nemčiji. Predvsem se bo bavil odbor z gospodarskimi problemi, ki bodo posledica sedanje vojne.

Državni department pravi: Vsled vojne so vojskujoče se in nevtralne države uveljavile odredbe, ki se neposredno tičejo tudi Združenih držav in bodo še po vojni trajno v veljavi. To so predvsem gospodarske

delavnosti in gospodarski odnosi. Zaradi vojne je posvečena največja pozornost produkciji orožja in raznih vojaških potrebščin. Po končani vojni bo treba produkcijo prilagoditi mirovnim razmeram, kar bo posebno za Združeno državo odločilnega pomena.

Niso bili zadovoljni...

PARSIPANY, O. 10. jan. — O božiču so neznan tatavi obiskali dom Carla Bennerja ter odnesli skoro vsa božična darila, precej žganja in dragocevnosti. Gospodar je obvestil policijo, ki pa ni imela nobenega uspeha. Tatavi s plenom očitno niso bili zadovoljni. Včeraj so se vrnil in odnesli Bennerju refrigerator.

no kovin kot pred 1. septembrom in v tem je uspela, toda po pogodbi ne sme povečati svojega izvoza čez izvoz pred 1. septembrom. Jugoslavija bo dobila od rudnika Bor bakreno rudo in od rudnika Trepča svinco in bo plačevala v dinarjih. Dobivala pa bo le toliko rude, da ne bo mogla povečati svojega izvoza v Nemčijo.

KNEZ PAVLE BO OBISKAL ZAGREB

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da bo knez Pavle s svojo soprogo kneginjo Olgo v kratkem obiskal Zagreb. Ta vest je po celi Jugoslaviji povzročila veliko senzacijo, kajti to bo prvič, da bo knez Pavle, odkar je po smrti kralja Aleksandra leta 1934 postal kraljevi namestnik, šel v Zagreb.

Zračni napad na Anglijo

London, Anglija, 12. jan. — Nemški aeroplani so na razdaljo 400 milj od Firth of Forth pa do izliva reke Thames vrgli več bomb. Letali so zelo visoko in z zelo veliko naglico.

Po mnenju angleških vojaških strokovnjakov pa je bil ta polet večinoma poizvedovalnega pomena in priprava za velik zračni napad na Anglijo.

Kplotu je PRIMRZNIL

RIDLEY, Pa., 8. jan. — 44-letnega Francisca Fagie so našli nezvestnega, slonečega ob nekem plotu. Obkleka mu je primrznila k plotu, čevlji pa k skali, na kateri je stal. Zdravniki ga bodo najbrž ohranili pri življenju, toda nekaj pristov mu bodo morali odrezati.

Bivši KAJZER se je prehladil

DOORN, Holandska, 9. jan. — Bivši kajzer se je močno prehladil. Zdravnik mu je prepovedal udeležbo pri pogrebu grof Goddarda Bentineka, ki mu je leta 1918 ponudil zavetje. Bivši nemški kajzer je star osemdeset let.

ČIŠČENJE V RDEČI ARMADI

KODANJ, Danska, 12. jan. — Norveški in finski krogi so prejeli več poročil, po katerih je bilo s fronte na Finskem poklicanih nad 100 ruskih častnikov, ker na Finskem ne morejo doseči nikakega uspeha. — Častniki bodo postavljeni pred posebno sodišče ljudskih komisarjev.

Kot poroča United Press, je bilo poklicanih 105 ruskih častnikov, med njimi dva korna in 5 divizijskih poveljnikov. Poročilo tudi pravi, da je že bilo nekaj častnikov vstreljenih.

Odstavljen je bil tudi komisar za letalsko industrijo Mihail M. Kaganovič. Uradno je bilo naznanjeno, da je bil Kaganovič prestavljen na neko drugo mesto.

Ta poročila niso bili potrjena v Moskvi.

Pomoč Romuniji od strani Madžarov

MADŽARSKA V ZELO TEŽAVNEM POLOŽAJU

BEOGRAD, 11. jan. — Italija je baje prosila Madžarsko, da pomaga Romunski, ako bi jo napadla Rusija. To pa bi bilo proti madžarskim prejšnjim nameram, kajti njen namen je bil zasesti Transilvanijo, ako bi prišla Romunska v kak spor z Rusijo. Saj tako ugibljejo v balkanskih političnih krogih.

ITALIJANSKE OBLJUBE MADŽARSKI

V plačilo za pomoč Romunski je Italija Madžarski zajamčila njene sedanje meje ter ji obljubila, da bo skušala doseči za njo ugodnejše meje v Transilvaniji, tako da bi bil Romunski vrnjen zapadni del Transilvanije, kjer zlasti med Aradom in Oradja Mare žive večinoma Madžari. V Transilvaniji živi okoli 1.400.000 Madžarov.

Ako Italija želi, da Madžarska pomaga Romunski, mesto da sama prevzame nalogo, da se postavi proti sovjetski agresivnosti, tedaj mora opustiti svojo namero, da se v slučaju romunsko-ruske vojne polasti Transilvanije. Madžarska vlada ne more nikdar biti zadovoljna s tem, da bi zopet dobila samo Oradja Mare.

ROMUNSKA SE BOJI SOVJETSKE RUSIJE

Romunska nikakor ni pri volji stopiti v kako zvezo proti komunizmu, ker se boji zameriti Rusiji. Poleg tega pa je tudi mnenja, da se Madžari po kaki vojni z Rusijo ne bi umaknili iz Transilvanije in bi tudi Italija zahtevala, da bi Romunska Madžarski odstopila Transilvanijo v plačilo za njeno pomoč.

POTREBNA JE POMOČ JUGOSLAVIJE

Ako želi Italija izvesti ta svoj načrt, tedaj mora dobiti od Jugoslavije dovoljenje, da more skozi njeno ozemlje poslati Madžarski ali Romunski svojo vojsko. (Proti temu pa se bo Jugoslavija branila do zadnjega.)

Razvidno je po tem, da bodo potrebna dolgotrajna pogajanja med vsemi prizadetimi balkanskimi državami in ta zadeva je tako zapletena, da je komaj mogoče upati na uspešen izid pogajanj za proti-komunistično balkansko zvezo.

Zmaga Inland Steel

Sodniki so ostro kritizirali stališče Delavskega Urada. — Pismena pogodba ni potrebna. — Kaj pravi kongres?

CHICAGO, Ill., 11. jan. —

Na podlagi Wagnerjeve postavne ne more nihče siliti tega ali onega podjetnika, naj sklene pismeno pogodbo s svojimi unijskimi delavci.

Tako je včeraj razsodilo zvezno okrožno prizivno sodišče.

Vsi trije člani omenjenega sodišča so s tem ovrgli povelje Delavskega urada (National Labor Relations Board), naj se Inland Steel Company pogaja z organizacijskim odborom jeklarjev ter naj sklene z njim pismeno pogodbo.

Zvezno prizivno sodišče je vrnilo zadevo zveznemu posredovalnemu uradu s pripombo, da se po Wagnerjevi postavi morajo delodajalci pogajati z delavcem, da pa uspeha pogajanj nikakor ni smatrati za mandat.

Nadalje so sodniki izjavili:

— Če je kongres želel pisano pogodbo za posledico pogajanj, bi moralo biti to v postavi izrecno omenjeno.

Nadalje so ugotovili sodniki, da je preiskovalni uradnik Delavskega urada pristransko vršil svoje delo in da je imel napram Inland Steel Company gotove predsodke. Po mnenju sodnikov je precej nevarno in nič kaj priporočljivo, če ima posamezna organizacija preveliko oblast. V tem slučaju je namreč vršil Delavski urad vlogo tožitelja, sodnika in porote.

Sodniki so ostro napadli C. A. Wooda, ki je vodil preiskavo. Priče Inland Steel Company je komaj upošteval, dočim je izkazoval ljudem, ki so pričali za unijo, vse mogoče predno-ti.

POTRES NA TURŠKEM

Turško pristanišče ob Črnem morju Ordu, katero je zadnji potres deloma porušil.

Upanje na rešitev 60 zajetih rudarjev

REŠILNA DELA SO V POLNEM TEKU. — STARI IZKUŠENI MAJNERJI SO OBUPANI

BARTLEY, W. Va., 12. jan. — Sorodnikom zasutih majnerjev v Bartley rudniku št. 1, ki nestrpno čakajo pred vhodom v rudnik, je bilo dano nekoliko upanja, da bo izmed 87 zasutih rudarjev mogoče že rešenih 40 do 60.

Odkar se je zgodila razstrelba v sredo popoldne 600 čevljev pod zemljo, so spravili

na dan 4 trupla. Ob času razstrelbe se je izmed 138 rudarjev rešilo 47.

Rešilci ne prestopajo kopljejo skozi ruševine, iz katerih prihajajo strupeni plini. Do sedaj ni še nobenega sledu o požaru ali vročini. Reševalci so od prve skupine kakih 25 rudarjev oddaljeni še okoli 200 čevljev, od druge skupine pa okoli 700

čevljev. V prvi skupini so najbrže že vsi mrtvi, v drugi skupini pa so mogoče še živi.

Glavni ravnatelj družbe Pond Creek Pocahontas Coal Corporation, G. J. Stollings, je izjavil:

“Upamo, da bo mogoče rešiti 50 do 60 zasutih kopačev.”

Stari majnerji, ki so doživeli že več sličnih nesreč, pa se boje, da so vsi zasuti majnerji že mrtvi.

Tako je rekel izkušeni majner Carl J. Dickeson, ki se nahaja med reševalnim oddelkom:

“Slabo izgleda. Ne mislim, da je še kdo živ.”

ji nasprotnik Rusov in največji prijatelj finskega naroda, mora priznati, če je količkaj raz-oden, da vse dosedanje finske zmage niso predramile niti bolh v ruskem kožuhu.

19

40

SLOVENSKO
AMERIKANSKI
KOLEDAR

KNJIGA,
ki Vas bo
zanimala!

POVESTI... POUČNI SPISI...
ZGODOVINA... ZNANSTVENE
RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE
SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA
V AMERIKI... ITD.

NARODNI PISAR
Knjižarni Slovenic Publishing
Company 216 W. 18th St., New York

Cena
50
centov

160 strani
s slikami

Kratka Dnevna Zgodba

SIN ZA PET LET STAREJŠI OD OČETA

Na kraju glavne novopazar-
ske ulice stoji med drevjem
stara, nizka hišica. V njej
ima svojo kavarno stari Milo-
je Arzenijević. Skromna, sa-
motna je njegova domačija, še
bolj skromna je kavarna, a
vendar ima Miloje precej go-
stov, ker zna zelo zanimivo
pripovedovati, kako je bilo ne-
kdaj v Sandžaku pod turško
upravo. Celo letoviščarji radi
poslušajo njegove zgodbe.

Miloje, ki je vse svoje živ-
ljenje trdo delal in ostal si-
romak, je marsikaj zanimive-
ga doživel. V enem doživljanju
pa sploh nima vrstnika. Do-
bil je namreč uradno potrdi-
lo, da je bil za pet let starejši
od svojega očeta. O tem svo-
jem uradnem potrdilu je Milo-
je že mnogokrat pripovedoval,
a še vsi radi poslušajo njegovo
zgodbo.

V svoji mladosti je Miloje
služil pri pazarskem begu Izvi
Hadži-Brahimoviću, ki je už-
vel sloves najpoštenjšega
turškega veljaka v vsem San-
džaku. Mladi srbski hlapec
turškega bega je imel težko
delo, bil je pa pošteno plačan
in je s svojim zaslužkom pre-
življal tudi mater-vdovo. Sa-
mo nekaj ga je skrbelo in ta
skrb je bila tako mučna, da
zaradi nje marsikaj ni mogel
spati. Strahovito se je bal po-
ziva pod turško oblast. Ves
srbski življenj v Sandžaku je
trepetal, kadar se je spomin-
jal na turško kaznilnico v Je-
menu, kamor je turška oblast
pošiljala Srbe, ki so bili obso-
jeni na dosmrtno roboj, kar
se je zaradi lepšega imenoval-
o: obsodba na 100 let ječe. Iz
kaznilnice v Jemenu se ni nih-
če vrnil in vsi Srbi, ki se bili
klicani pod turške oblasti-
ke, so v strahu in obupu mislili
samo na strašno ječo, in na
grob, čeprav jih niso klicali
zaradi kazni.

Nekega dne je tudi Miloje
dobil poziv, naj pride pred
sodišče. To je bilo leta 1908
v dobi burijeta svobode, ka-
tero so obetali Mladoturki, ki
pa so seveda ravno tako, ka-
kor prejšnji režim, klicali srb-
ske mladeniče v vojaško služ-
bo. Miloje se je poziva hudo
ustrajal kakor vsi rojaki. Slu-
go je vprašal, kaj bo z njim,
in sluga mu je povedal, da bo
dobil najprej neko uradno pi-
sanje, in da naj se pripravi na

do dolgo pot. Slugo je vprašal,
če je sploh kaka možnost na
svetu, da se napovedane poti
reši.
"Ja," je odvrnil sluga. "Ju-
tri pripelji s seboj na sodnijo
dve priči z rumeno brado, ki
sta stari po 124 let, pa boš lah-
ko ostal doma."
Po vsem okolišču je taval Mi-
loje ter iskal može z rumeni-
mi bradami. Našel je sicer
nekaj takih a kaj pomaga, ko
pa ni bilo na božjem svetu
124 let starega človeka. Beg
Izva je videl potrtost svojega
hlapeca, a ko je slišal, kaj se
mu je pripetilo, se je nasmeh-
nil ter ga poučil:
"To niso ljube, Miloje, pri-
ča z rumeno brado je — cekin,
zlata turška lira. Tistih "124
let" pa pomeni, da moraš dati
pisarju dva zlatnika po 124
grošev. Evo ti dva taka ce-
kina, da se rešiš!"
Na vse zgodaj jutraj je stal
Miloje pred pisarjem.
"Ali imaš priči," je vprašal
pisar.
"Imam, efendijo," je odvr-
nil Miloje ter stisnil pisarju v
roke dva cekina.
"Dobro," je dejal pisar
"popoldne pa pridi po urad-
no nisanje."
Miloje je pisanje v redu do-

bil, sam seveda ni znal čitati,
a ko je uradni spis pokazal
svojemu gospodarju, se je ta
še bolj smejal kakor prvič ter
ga vprašal:
"Koliko bi bil star tvoj oče,
če bi še živel?"
"Kakih 58 let."
"Vidiš, mladenič, ti si pa 5
let starejši od svojega očeta.
V tem uradnem spisu stoji, da
imaš 63 let in da se zaradi te-
ga oproščam vojaške službe."
Tako je Miloje v eni noči
preživel 34 let ter po starosti
za 5 let prekosil svojega očeta.
Če bi turško uradno po-
trdilo še danes veljalo, bi bil
pač najstarejši človek na vsem
svetu. Potrdilo pa mu je ven-
dar mnogo koristilo. Pod tur-
ško upravo je imel mir in ni-
kdar ni plačeval davkov. Ču-
dovito pomoč "dveh prič z ru-
menimi bradami" pa je, nmo-
jim svojim rojakom razložil
ter jih tako rešil vojaške služ-
be in raznih drugih togot.

MRTVEC PREKRŠIL PROMETNE PREDPISE.

V Ypernu je pred kratkim
orožnik vstavil nekega zadirja
z Mousserona, ker je bil pre-
kršil prometne odredbe. Zi-
dar je po pravici povedal svo-
je ime in druge podatke, sod-
na oblast pa je bila zelo pre-
senečena, ko je na vprašanje
obtoženčevi domovinski obli-
ni prejela odgovor, da je mož
umrl že leta 1918.

[Poizvedovanje je pokazalo,
da je zidar leta 1918 v nekem
lazaretu pri Bruggeju ležal ran-
jen. Ko so prišli novi ranjen-
ci, so ga položili v drugo poste-
ljo. V prejšnji postelji je um-
rl težko ranjen vojak a ker
je bilo nad posteljo še vedno
ime njegovega prednika, so ga
z vsemi vojaškimi častmi po-
kopali pod tem imenom, med
tem, ko je zidar živel dalje.
Šele sedaj je zvedel, da je "bil
mrtvec..."

Rojake prosimo, k o
pošljejo za naročnino,
da se poslužujejo —
UNITED STATES
oziroma
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

Vojni fotograf

Fotograf, ki aparat danes že
spremlja človeka na vseh nje-
govih poteh. Tudi z vojnih pol-
ročij imamo vse polno slik in
celo filmskih posnetkov. Na
nemško-francoski meji pride
med prvimi stražami do kake-
ga spopada, srečaja se nem-
ška in francoska lovski letala
tam nekje za Renom, na angle-
ški obali so protiletalske bate-
rije v pripravljenosti in ob pri-
vetni pojavu izvidniških letal
začeno delovati z vso hito. —
Čez dve uri že vidno vse te pri-
zore v časopisih, ki jih razna-
šaleci ponujajo po ulicah Pa-
riza, Londona in Berlina. Čez
dva dni jih vidimo v živih sli-
kah na filmskem platnu, v na-
slednjih dneh gredo vsi ti po-
snetki vojne po ostalem svetu,
fotografija na filmsko snima-
nje, vse to je postalo že kot sa-
mo po sebi razumljiv spremlje-
valec vojne. In vojna, o ka-
teri nimamo fotografij je sko-
ro pravičljiva in tako stara, da
si ne moremo napraviti nobene
prave predstave o njej, to je
vojna pred Trojo, ali pohod
Hanibalove vojske, čez Alpe,
kar vse se izgublja nekeje v ne-
jasni zgodovini. Ilustrirana
vojna nam šele prav stopi
pred oči, kakor nam je stopi-
la nekdanja "Vojna na Dalj-
nem vzhodu."

Toda kljub vsemu temu je
vojna fotografija še zelo mlada
znanost ali bolje povedano:
zelo nov način prilobivanja
vsakdanjega kruha. Nekdaj
so vodili možje fotografijo
gledali bolj postrani in so bili
nevoljni za može, ki so jih lo-
vili s čudnimi zabojčki in sto-
jali v rokah. Knez Bismarck
se je leta 1860 silno razburil
na nemške časopise, ki so ob-
javili sliko, na kateri je on v
razgovoru z neko Paulino Lu-
ca, slavno operno pevko tiste
časa. In ko se je angleški
kralj Edvard VII. nekoč dal
— oziroma samo pustil — fo-
tografirati na kolodvoru Vik-
torija v Londonu, mu je po-
sepnila njegova žena kraljica:
"Če bi bila jaz ti, Eddie, te-
ga ne bi dovolila..."

Še manj pa je znano o kri-
žih in težavah prvega vojnega
fotografa Mathewwisa Brady-
ja, ki je ohranil v slikah ame-
riško secesijsko vojsko, ki se
je bila med leti 1861 in 1866.
Mathew Brady je prvi izkušal,
koliko je posel vojnega foto-
grafa težji od posla vojnega
poročevalca. Poročevalce se-
di v kaki kantini, in piše svo-
jenu listu tudi o prizorih. Ki
so se dogodili že zdavnaj in je
sam slišal samo pripovedova-
ti o njih, fotograf pa mora biti
prav v pravem trenutku zra-

ven, sicer mu je prizor za ved-
no ušel. Če hoče imeti sliko
o življenju v prvih vrstah, mo-
ra iti pač v prve vrste, če ho-
če imeti sliko, kako izstreliti
top, mora iti pač k topu.

[Prvi, ki mu je ta lov za pri-
zori bil vsakdanji kruh, je bil
Mathew Brady. Spremljal je
čete ameriškega severa, vedno
v prvih vrstah, vedno v glav-
nem stanu, vedno ob strani
hrabrega predsednika Lineol-
na, vedno povsod. Zato pa ga
tudi ostali poročevalci "pere-
sarji" niso pozabili. Bil jim
je zelo privlačna zanimivo-
t bojna polja in so ga na dolgo
in na široko opisovali. Kako
opravljajo svoje delo. Kako ho-
di med vojnimi vrstami, ves
obložen s kasetaimi, s stojalom
s skrivnostnim črnim zabojem,
na glavi pa visok cilindar, ki
naj bi mu med vojski dajal
večje dostojanstvo in večji
ugled. O vsaki sliki, ki je pri-
šla v časopise v New Yorku,
so bralci vedeli, kako jo je
Mathew Brady ujel, kako se je
približeval topničarjem in jih
posiljal, da so ob topu stali po
trideset sekund snemanja "na
moment" takrat še ni bilo, ka-
ko je ujel kako skupino vo-
jakov v njihovih zakritih gne-
zdih, in postavil pred nje svoj
črni zaboj, si pokrnil čez glavo
črno zavoso in meril, meril —
in v časopisu je bila slika teh
vojakov. Mathew Brady je
bil znan po hrabrosti, spre-
tnosti, bil je pionir neke nove
tehnike, ki pa jo danes že
Miklavž nosi otrokom.

Po končani vojni je kaj rad
pripovedoval svoje dogodov-
ščine, ki jih v takem na pol
pastorovskem, na pol resnem
življenju ni bilo malo. V bit-
ki pri Friderieksburgu se za-
šel tako daleč v prve postojan-
ke, da mu je južna vojska
vseprek prestrelila visoki ci-
linder. Nič več ga ni mogel
nositi. Ko je poveljnik sever-
nih čet general Grant videl
njegovo zadrego, mu je dal
četniško čepico, ki jo je Brady
nosil še z večjim ponosom kot
pa prej cilindar, ki je bil ko-
ncev le samo civilno
dostojanstvo. Ko se je vojna
že bližala koncu, je nekoč v
bitki pred Yorktownom zašel
pred vrste južne vojske in se
začel pripravljati, da bi jih
slikal. Ti so najprej prese-
nečeni gledali čudnega moža,
vsega natovorjenega z različni
zabojčki. Brady je najprej po-
stavil stojalo, nato nanj name-
nil listu tudi o prizorih. Ki
so se dogodili že zdavnaj in je
sam slišal samo pripovedova-
ti o njih, fotograf pa mora biti
prav v pravem trenutku zra-

NAZNANILO

PRVO POŠILJATEV S M O RAVNOKAR PREJELI IZ JUGOSLAVIJE

Krasno izdelanih COPAT,
ročno tkane iz mehke vošne
in mehkega usnja, gorke in
komodne; samo rdeče
barve. — Zelo pripravne
za darila.

Za vse natančnejše tozadev-
ne informacije glede cene itd.,
se obrnite pisмено na znanega
rojaka: Mr. ANTHONY SVETI

SLAVIA TRADING CO
1265 Broadway
New York, N. Y.

kega še svoj živ dan niso vi-
deli, so se ustrašili in zbežali
— Brady je bil ob lepo sliko,
ker prizorov v gibanju njegov
aparat se ni znal ujeti. Ni ču-
da, da mu je slednjič predse-
dnik Lincoln stisnil roko in ga
pred vso vlado pohvalil. Brady
druj pa kljub temu po konča-
ni vojni ni preostalo drugega
kot da se je spet zaprl v svoj
fotografski atelje, kjer je ča-
kal birmance in novoporočen-
ce, ki jih je vse rad ovekove-
čil. Njegove vojne slike pa so
izšle v posebnem albumu, ki
je doživel veliki uspeh,
saj je bil prvi proizvod vojne-
ga fotografskega poročevalca.

RAZPOKANE USTNICE.

Za zdravljenje razpokanih
ustnic je pripraviti v prvi
vrsti tesno zapiranje ust pri
vsakem bivanju na prostem.
S tem se lotimo namreč zla pri-
korebini in obvarujemo občut-
ljivo sluznico ustnice nadaljnje
okvare, ki se mora pojaviti če
se ovlažijo z jezikom na hlad-
nem zraku.

Ustnice moramo mazati z
razredčeno amikovo tinkturo,
nikakor pa ne s kremo in ma-
zili, kakor pogostoma pripo-
ročajo. Masčobe namreč za-
pirajo luknjice v sluznici, tako
da ozdravitelni zrak ne more do-
njih. Preprost pripomoček je
tudi glicerini, s katerim natre-
mo ustnice, ko smo jih prej
umili s toplo vodo.

Ob te priliki je vredno pri-
pomniti, da umivanje z milom
za ljudi, ki imajo občutljivo
kožo, sploh ni priporočljivo.
Umiti je obraz najbolje z mla-
no vodo, ki ji dodamo malen-
kost boraxa. To storimo zla-
sti zvečer, da odstranimo vse
proizvode lojnice.

MEHKO VEZANE KNJIGE

Razprodaja KNJIG

Da napravimo prostor
za novo zaloga smo zni-
žali cene teh knjig, da
vsakemu jih je mogoče
naročiti. Storite to še da-
nes, ker bo zaloga kmalo
iztekla.

5
KNJIG
za
1

2. Belgradski Biser (Vito Jelenc)
6. Burska Vojska (H. Majar)
7. Cvetke (H. Majar)
9. Dedek je pravil (Julij Slapšak)
10. Devica Orleanska
11. Dve sliki (Ksaver Meško)
12. Duhovni boj (Lorenz Skupoli)
14. Fra Diavolo
15. Fran Baron Trenk (Gjuro Panduric)
19. Korejska Brata, črtica iz misli-
nov v Koreji (Josef Spillman)
21. Mesija (Dr. Jeglič)
22. Mladim Sreem, povesti za
Ladino (Ksaver Meško)
24. Maron, krščanski defek z Liba-
noma
28. Ob 50-Letnici dr. Janeza Ev.
Kreka
29. Parizki Zlatar
30. Patria, Povest iz irske junaške
dobe (H. Federer)
31. Paberki iz Roža (Ivan Albreht)
32. Popotniki, novele in črtice
(Milan Pugelj)
33. Požigalec
34. Pravljice (H. Majar)
35. Pravljice in pripovedke za mla-
dino (S. Kosutnik)
36. Povesti in Slike (Ksaver Meško)
37. Ptice Selivke (Tagore)
38. Praški Judek (Josip Volec)
40. Praprečaneve Zgodbe, Povesti
(Anton Stražar)
43. Pregnanje Indijanskih misli-
narjev (Josef Spillman)
44. Rdeča in bela vrtnica
(Anton Huonder)
45. Revolucija na Portugalskem
46. Sisto s Sesto (H. Federer)
48. Spisi Kristofa Šmida
49. Študent naj bo (S. Finžgar)
52. Smešni invalidi (S. Kosutnik)
52. Sveta Nohburga
53. Tri Indijanske povesti
(Josef Spillman)
56. Volk Spokornik in druge povesti
za mladino (Ksaver Meško)
57. Vojnimir ali Poganstvo in krd
(Josip Ogrinc)
60. Zbrani spisi za mladino
(Engelbert Gangl)
61. Zbirka narodnih pripovedk za
mladino (J. Planuški)
62. Zlatokopi (Josef Spillman)

(Vezava nekaterih knjig je od lež-
nja nehotilno izkazana.)
Ako ima kaka knjiga več zvez-
kov, se šteje vsak zvezek za
knjigo.

POZOR!

Ker imamo nekaj teh knjig
v omejenem številu, navedi-
te pri naročilu več knjig, da
Vam moremo postreči.

KNJIGARNA
Glas Naroda
216 WEST 18th STREET
NEW YORK

NAROČITE SLOVENSKO - AMERI-
KANSKI KOLEDAR ZA 1940. —
160 STRANI ZANIMIVOSTI. STA-
NE VAS SAMO 50 CENTOV. —
V Združenih državah lahko pošljete
znamko po 2 oz. po 3 cente.

DARILNE POŠILJATVE v Jugoslavijo

100 Dinar. — — —	\$ 2.40
200 Dinar. — — —	\$ 4.60
300 Dinar. — — —	\$ 6.70
500 Dinar. — — —	\$10.50
1000 Dinar. — — —	\$20.50
2000 Dinar. — — —	\$41.00

ZARADI RAZMER V EVROPI so bile naše zvez-
ke za darilne pošiljate v Jugoslavijo začasno prek-
njene. Sedaj pa smo dobili nove zvezke, pa kateri je
mogoče našim rojakom vstreti in denar varno po-
šiljati. Vendar je bila nam povikana cena, ker so
stroški za pošiljanje po tem času mnogo višji.

Obiščite "Glas Naroda" da se seže in tam more
kaka pošiljatev zaradi evropskih razmer nakupiti.

ZA NUJNO POŠILJATEV POSLUŽITE SE "CABLE
ORDER". — DOPLAČATI JE TREBA SI — ZA
VSAKO POŠILJATEV V JUGOSLAVIJO

SLOVENIC PUBLISHING CO.
117 FORTNIGHTLY BUILDING
216 West 18th Street, New York

NOVO LETO V NEW YORKU

Prizor na Times Square v New Yorku ob nastopu Novega leta.

Vaški Apostol

Spisal L. GANGHOFER; za "Glas Naroda" priredil X. X.

30

Peter, ki je slonil ob zidu mrtvaško bledega obraza, je stegnil roko, hoteč jo ponuditi župniku. Tako je stal nekaj časa, nakar mu je roka omahnila. Zastokal je in zamislil. Na ustnicah se mu je pojavila kaplja krvi. Njegovo orjaško telo se je zraslo v sneg.

Nihče se ni brigal zanj. Samo par preplašenih solarjev je stalo okoli njega.

"Poglej," je zajecjala majhna deklica in pokazala na kri, ki mu je tekla izza srajce.

"Zdaj bo pa umrl, Peterček," je odvrnil fantič. "Ravno tako je ležal naš konj, ko ga je bil vol nabodel."

Dekle je pogledalo Petru od blizu v obraz.

"Ali misliš da je že mrtev?"

"Seveda. Če pa ni, ne bo dolgo živel."

Tedaj je opazila deklica na cesti dve zakasneli vernici: Limarico in njeno hčer.

"Limarica ga bo zacoprala v življenje."

Kot gnana od neznanega strahu, je deklica stekla proti Limarici.

"Limarica!" je vzkliknila ter jo prišla za krilo.

"Kaj je otrok?"

"Prosim te, Limarica, zacopraj Petra v življenje."

Takrat je pa Beta že opazila negibno postavo v snegu.

"Jezus, Marija!"

Pokleknila je k njemu ter ga začela tresti.

"Peter, Peter! Mati, mati!"

V hipu je bila Limarica poleg ter skušala dvigniti nezvestnega.

"Živi, živi. Otrok, teči po ljudi!"

Beta je tekla proti bližnji hiši, pri tem je pa opazila mla-

dega Valdhoferja prihajati po cesti. Razkrilila je roke in mu hitela naproti.

Roman ni slišal njenega vzklika. Sklonjene glave je šel po cesti, kakor na smrt utrujen človek. Tako silno ga je utrudilo čakanje.

"Valdhofer, pomagaj!" Prijela ga je za roko ter ga pričela vleči proti Petru.

Roman je takoj vedel, kaj je treba.

"Domov moramo ž njim."

Solarju je naročil, naj steče po zdravnika. K Valdhof-

ferjevemu naj sam pride. Pri bližnji hiši je dobil samokolnico v katero so ga vsi trije le s težavo dvignili. Beta je stekla modrček, vzela z glave volneno ruto ter mu oboje podložila pod glavo.

Da bi se mu roki ne vlekli po snegu, ga je prišla Beta za desnico. Nama pa za levico.

Tako se je začel pomikati žalosten spreved proti Valdhof-

ferjevemu. Mati in hči sta zrla nepremično v Petra. Romanu pa ni povzročal skrbi samo ranjeni apostol, pač pa tudi Beta, katero je gotovo zeblo, ker je imela poleg krila na sebi samo platneno srajco, ki se je precej tesno oprijela njene- ga živila.

"Beta, ali te zebe?"

Ona je samo odkimala.

8. POGlavJE.

Na klopi pred Valdhoferjevo hišo sta sedeli Limarica in Beta. Čakali sta in poslušali, kajti pri Petru je bil zdravnik. Zaslišali sta korake in vstali. Na prag je stopil Roman. Bil je bleđ. V levici je držal Betin modrček, v desnici pa skledo z okrvavljeno vodo.

"Na, obleci se. Sem ti hotel že prej prinesiti, pa me je zdravnik potreboval. Ali te je zeblo."

Beta je odkimala, mati pa je vprašala:

"Kaj mu je?"

"Zdravnik pravi, da se bo izlival."

Roman je izpraznil skledo v sneg.

"Od zadaj ga je nekdo z nožem sunil." Nasmehnil se je. "Večkrat sem se smejal njegovim grobi suknji. Ta ga je rešila. Ni dosti manjkalo, da ga ni v pljuča. Toda tak medved, kakor je Peter, bo prenesel. V štirinajstih dneh bo dober, pravi zdravnik."

Roman je napolnil skledo z vodo in se na pragu obrnil kot bi hotel nekaj reči, pa se je premislil.

Beta je pogledala mater ter ji položila roko na ramo. "Boš videla, da bo vse dobro. Če Roman pravi, bo že res."

Limarica je prikimala. In zdaj, ko se je njen strah prelevil v upanje, se je zbudil srd v nji. Jezno je gledala na cesto.

"Vsi so v cerkvi in žebrajo anolitve. In med njimi je eden, ki ima okrvavljen nož v žepu. On je gotovo najbolj glasen." Grenko se je zasmejala. "Le poglej, kakšni so ljudje. Eden je slabši od drugega. Edinemu, ki je dober med njimi, pa strežejo po življenju."

"Ne mati. Dva taka, kot sta Peter in Roman, vse slabe odtehtata."

"Gotovo se je zavzel za naju," je pripomnila Limarica. "In tako mora krvaveti. In baš pred cerkvijo se je moralo zgoditi."

Takrat je zazvonilo z vsemi tremi. Večernice so bile končane.

"Ja," se je rezko nasmehnila Limarica, "svečano zaključujejo nedeljo. Skoro bi rekla, da mi je hudič ljubši od tistega Boga, v katerega ljudje verjamejo."

"Mati," je zamrmrala Beta.

Takrat se je zopet pojavil na pragu mladi Valdhof-

fer. "Zdravnik ga ravnokar obvezuje, jaz sem pa tako strašno neroden. Pa pravi zdravnik, da bi raje imel žensko za pomoč."

Jube sta hoteli v hišo, Nana in Beta. Roman je pa le Limarici napravil prostor in prijel Beta za roko.

"Daj, da bo šla mati. Ni prav prijetno gledati ubogega reveža. Pa nikar ne skrbi. Zdravnik mu je dal nekaj zoper bolečine. Nič več jih ne čuti."

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Zemlja nedognanih skrivnosti

Poročali smo, da se je slavni ameriški polarni raziskovalec admiral Byrd odpravil na novo veliko ekspedicijo v področje Južnega tečaja, ki ga je na svojih prejšnjih ekspedicijskih raziskal in prepotoval tako kakor še noben človek pred njim. Nova odprava je preračunana na tri leta in bo imela svoje glavno oporišče v Mali Ameriki, kakor je bilo to že ob prejšnjih Byrdovih odpravah.

Antarktida, ki se je v povojnem času zanimanje raziskalcev še posebej osredotočilo nanjo, je ogromen zemeljski predel, kjer je celo zapolarnega raziskovalca še mnogo nedognanih skrivnosti in kjer predloži nanj še večje nevarnosti neko okrog Severnega tečaja. Označuje jo predvsem ogromni mrz 61 stopinj pod ničlo, ki ga morejo bližje okoliščine povečati še do neznanosti. Predvsem ni ob južnotedbnem pasu nobenega Zalivskega toka, ki bi vplival blazilno na podnebne prilike.

Zavoljo tega ima Anarktida na stotine metrov debele plasti večnega ledu, ki se razprostirajo preko dvajsetkrat večjega ozemlja nego plasti večnega ledu, ki so jih raziskovali na Greenladiji. Tudi poleti besnijo tu ledeni vetrovi, ki jih povzročajo mrzlotno izžarjevanje teh ledenih mas in ki prehajajo v neprestane snežne meteže. Čeprav danes še ne vemo zagotovo, dali pri Antarktidi, ki jo cenijo na 14 milijonov kilometrov površine —

Evropa meri samo 10 milijonov kilometrov — za resnično celino ali za otoke, so dognali vsaj to, da leži Južni tečaj v nasprotju s Severnim tečajem, ki ga obdaja zamrznjeno morje, ob robu ogromne kopnine, in sicer v višini 3700 m.

Že od 60. južnega sporedni-

V ČOLNU OKOLI SVETA.

Finski kapitan William Solston, ki je svet obplul že nič manj nego 31 krat, se je odpravil na svoje 32. potovanje okrog zemlje z majhnim čolnom z oporniki, kakršne uporabljajo otočani. Izračunal je, da bo to potovanje trajalo tri leta, do Paname pa upa dospeti že ob božiču. Od tam bo nadaljeval svojo pot skozi Tihini in Indijski ocean, skozi Bdeče in Sredozemsko morje. Vzdolž obale odpluje do Holandske, nato bo prečkal Atlantski ocean, da dospe v New York, kjer je izhodišče njegovega potovanja.

ESTONSKI GENERAL V MOSKVI.

Danski listi beležijo s posebno pozornostjo vest, da je bil estonski general Laidoner pozvan v Moskvo, kjer je bil sprejet z velikim navdušenjem. Potovanje generala je v zvezi s popolno demobilizacijo estonske vojske. Rusija je zahtevala ta ukrep zaradi tega, ker je znano, da so Estonci v rusko-finskem konfliktu na strani Fincev.

KOKOŠJI SVETOVNI REKORD.

Iz Okazake na Japonskem poročajo, da je v nek tamkajšnji vzorni perutninski farmi bela leghornka ob koncu novembra izlegla svoje letošnje 347. jajce in si "priborila" tako svetovni rekord v tem početju. Računajo da bo do konca preteklega leta dala skupno 362 jajc. Ima pa isto tako na Japonskem rivalinjo, ki je do istega časa dala 330 jajc. Seveda ni verjetno, da bi jo mogla ta prehiteti.

Za las sta ušla smrti

"Pragozdni brzovlak" je po mnenju nekega afriškega velelovca edino primerni izraz za napadajočega nosoroga. Nobena druga divja žival se mu ne more, kar se tiče nevarnosti primerjati. Ovire ga ne zadržijo. Kdo se poda na lov na nosoroge, mora imeti puško ki daleč nosi, sigurno roko in pred vsem velik pogum.

"Nekoč sem potoval z nekim spremljevalcem skozi deželo Ngami," pripoveduje omenjeni lovec. "Ponoči sem si za počitek izkopal neke vrste jamo, ker po mojih izkušnjah tako najboljše spiš. Isto je storil moj tovariš. Dejal sem mu, da mu ni treba skrbeti za taborišni ogenj, kajti to zvečer ne zadržuje kakor to večkrat slišimo. Nasprotno, črni nosorog je stalen močni strah okrog takšnih ognjev."

Kmalu sem zaspi. Nenadno pa me je prebudilo strašno tuljenje. Preden sem se zav-

del, je bila pošast že tu; nosorog v napadu. Kakor brzovlak je drvel naravnost proti ognju, ki je še gorel, in se pogljal naravnost skozi plamen. Zemlja se je stresla pod njegovo težo in na lieu sem čutil veter, ki ga je povzročal s svojim zaletom.

Kakor po čudežu je naju pri prvem napadu zgrešil. A že sem zaslišal iz teme novo tuljenje, znamenje, da se je spustil v drug napad. "Hitro puško!" sem zaklical svojemu tovarišu. Tokrat je bila stvar za naju slabša. Peneč se od besa in z glavo k tlom, se je zverina zvalila spet naravnost skozi plamen. Ustrelil sem, a krogla se je ob njenih bokih odbila. Nosoroga ni zmotila. Divjal je naprej in izginil v temi po isti poti, ki si jo je bil izbral za prvi napad. Za las sta bila ušla smrti."

Le v zelo malo primerih uspe ujeti odraslega nosoroga žive-

ga. Mlade živali ujamejo večinoma v jame in jih spravijo za varno mrežo, preden dorastejo.

LETALA IZ UMETNE SNOVI.

Predsednik ameriške družbe za izdelovanje letal Timm je sporočil, da bo ta družba začela graditi nova letala iz stisnjenih snovi. Prvo takšno letalo je že izdelala in bo kmalu napravilo poskusne polete. Nova snov je podobna bakelitni.

Krila in trup so iz tankega vezanega lesa, ki je prevlečen s to maso. Preizkušnje so pokazale, da se slana voda nove snovi ne oprime, razen tega pa je zelo težko gorljiva. Cena novega letala bo znašala \$3500, nasproti \$7000 za kovinsko letalo istega tipa. Prvi tip bo imel motor 160 HP in brzino 220 milj na uro.

NAROČITE SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR ZA 1940. — 100 STRANI ZANIMIVOSTI. STANE VAS SAMO 50 CENTOV. — V Zadržanih državah lahko piljete zmanke po 2 oz. po 3 cente.

Spisi Josip Jurčiča:

I. ZVEZEK: Uvod — Narodne pravljice in pripovedke. — Spomini na deda. — Jurij Kozjak. — Jesenska noč med slovenskimi polharji. — Domen. — Dva prijatelja.

II. ZVEZEK: Jurij Kobilica. — Tihotapec. — Vrban Smukova ženitev. — Klosterski žolnir. — Grad Rojinje. — Golica.

III. ZVEZEK: Deseti brat. — Nemški valpet.

IV. ZVEZEK: Cvet in sad. — Hči mestnega sodnika. — Kozlovska sodba v Višnji gori. — Dva brata.

V. ZVEZEK: Sosedov sin. — Sin kmetkega cesarja. — Med dvema stoloma.

VI. ZVEZEK: Dr. Zober. — Tugomer.

VII. ZVEZEK: Lepa Vida. — Pina tobaka. Moč in pravica. — V vojni krajini. — Prava med bratoma.

VIII. ZVEZEK: Ivan Erazem Tatenbah. — Bojim se te. — Črtica iz življenja političnega agitatorja. — Telečja pečenka. — Šest parov klobas. — Po tobaku smrdiš. — Ženitev iz nevoščljivosti. — Spomini starega Slovenca Andreja Pajka.

IX. ZVEZEK: Rokovnjači. — Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ko je krompir grade. — Pona-rejeni bankovci.

X. ZVEZEK: Veronika Deseniška.

CENA VSAKE KNJIGE \$1.50

10 zvezkov...\$10

Ivan Pregelj: Izbran Spisi

STEFAN GOLJA IN NJEGOVI. — Tolminska novele. 253 strani.

V Stefanu Golji nam podaja Pregelj edinstveno aliko trpljenja našega naroda v časih graščanske mogočnosti. V središču te žive nepoznane zgodovinske slike stoji klena postava župnika Stefana Golje, ki da v pravem pomenu besede "življenje za svoje ovce." Prepletel je roman s tragedijo lepe Tolminke, ki v svoji čudovito nežni izvedbi nima sebi enake. Tolminske novele vsebujejo med drugim tudi originalni, še splošno zasloveli pridiki "Pustina pridiga," in "Pulver und Blei" ter biser naše noveletike: "Gospoda Matije zadnji gost."

Cena \$1.50

ODISEJ IZ KOMENDE. — Zapiski gospoda Lanspreškega. 269 strani.

Bogovec Jernej

(Spisal Ivan Pregelj)

Pisatelj je posegel v dobo, ko se je začel širiti protestantizem po Slovenskem. Pridigarja Jerneja je klasično opisal. Romanu so dodana potrebna pojasnila.

Cena \$1.50

Naročite pri:
Knjigarni Glas Naroda
216 W. 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

Cena \$1.50